



Co-funded by the  
Erasmus+ Programme  
of the European Union

# Competenties zichtbaar maken

Project Number: 2020-3-DE04-KA205-020357

Project Duration: 02/01/2021 – 07/31/2023

Project consortium:




The European Commission's support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents, which reflect the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

© INTERACT CC-BY-S

# Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1: Belang van de rol van het jeugdwerk bij het bevorderen van betekenisvol en maatschappelijk relevant leren .....	3
WAARDEN EN PRINCIPES .....	4
VAARDIGHEDEN.....	5
SAMENWERKING .....	5
HERKENNING.....	5
Hoofdstuk 2: Het belang van sterkere samenwerkingsnetwerken tussen instellingen voor formeel en niet-formeel leren in de jeugdsector .....	6
Hoofdstuk 3: Relevantie van interculturele competenties op de arbeidsmarkt .....	8
Hoofdstuk 4: Waarom en hoe we internationaal jeugdwerk kunnen bevorderen .....	10



**Hoofdstuk 1: Belang van de rol van het jeugdwerk bij het bevorderen van betekenisvol en maatschappelijk relevant leren**



Het belang van de rol van het jeugdwerk bij het bevorderen van betekenisvol en maatschappelijk relevant leren staat tegenwoordig buiten kijf.

Men kan stellen dat jeugdwerk bijdraagt tot het mondiger maken van het individu, het bouwen van bruggen naar de gemeenschap en het aanpakken van maatschappelijke uitdagingen. Zij schetsen een beeld van de uitdagingen – zoals financiële en economische crises, werkloosheid, de toename van de migratie – binnen de Europese samenleving die het jeugdwerk kan helpen aanpakken. Op deze manier draagt het jeugdwerk bij aan de instandhouding van democratische waarden en mensenrechten, sociale samenhang, sociale diversiteit, vrijheid van meningsuiting en waarden, en aan de aanpak van de gevolgen van de opkomende sociale polarisatie en sociale uitsluiting. Wat de jongeren zelf betreft, wordt de noodzaak van jeugdwerk benadrukt door de rol die het speelt bij het bevorderen van inclusie, actief burgerschap en welzijn van jongeren.

De strategie waarmee jeugdwerk bijdraagt aan het aanpakken en bevorderen van maatschappelijke uitdagingen is het vermogen om jongeren mondiger te maken en hun persoonlijke ontwikkeling te ondersteunen.

Een van de belangrijkste verantwoordelijkheden van jeugdwerk ten aanzien van jongeren is het aangaan van de verschillende levensuitdagingen en opkomende bedreigingen waarmee zij worden geconfronteerd. Dit gebeurt op individueel niveau door bij te dragen aan de kennis, vaardigheden en waarden van jongeren.

Jeugdwerk gaat over het creëren van ruimtes waar jongeren elkaar kunnen ontmoeten, waar kloven kunnen worden overbrugd en waar de sociale integratie van jongeren wordt ondersteund.

## WAARDEN EN PRINCIPES

De fundamentele waarden en beginselen van jeugdwerk zijn: vrijwillige participatie, gerichtheid op de jeugd, wederzijds respect tussen jeugdwerkers en jongeren, toegankelijkheid en openheid, flexibiliteit, en de bevordering van een op rechten gebaseerde aanpak, diversiteit en inclusie.

Door dit soort leren wordt het jeugdwerk in staat geacht een positieve verandering in de samenleving teweeg te brengen door te reageren op opkomende maatschappelijke veranderingen door preventief potentiële problemen aan te duiden. Een specifiek voorbeeld is de reactie van de jeugdwerksector op een toenemende polarisatie van de samenleving door kwesties als vreemdelingenhaat, racisme en nepnieuws aan te pakken.

Het is duidelijk dat bij de aanpak van deze uitdagingen de nadruk vooral ligt op het leren en verwerven van levensvaardigheden door jongeren gericht op waarden als:

- a) de versterking van actief burgerschap,
- b) sociale en mensenrechten,
- c) burgerlijke verantwoordelijkheid
- d) de erkenning en het respecteren van democratische waarden, het bevorderen van culturele diversiteit en het waarborgen van de vrijheid van meningsuiting en geloof.

Het jeugdwerk wordt beschouwd als een belangrijke speler om jongeren bij deze belangrijke taak en bij hun persoonlijke ontwikkeling te ondersteunen; door jongeren te stimuleren draagt het jeugdwerk bij tot het welzijn en de welvaart van de samenleving.

## VAARDIGHEDEN

Jeugdwerk besteedt aandacht aan verschillende levensgebieden, richt zich op alle jongeren en, heel belangrijk, heeft een positieve kijk op jongeren, de nadruk leggend op hun talenten, vaardigheden, bekwaamheden en capaciteiten, met respect voor individuele verschillen.

De ontwikkeling van vaardigheden wordt vanuit verschillende invalshoeken benaderd. Bij vaardigheden gaat het om het aanleren van bepaalde skills die actief burgerschap mogelijk maken, zoals constructieve zelfexpressie, participatie, mensenrechten, sociale rechten en de praktijk van solidariteit. Andere worden beschouwd als algemene levensvaardigheden, zoals zelfrespect, zelfvertrouwen en het nemen van verantwoordelijkheid, probleemoplossend gedrag en interpersoonlijke bezorgdheid, alsook communicatie en cognitieve vaardigheden. Vaardigheden als zelfvertrouwen, weerbaarheid en vertrouwen stellen jongeren in staat het heft in eigen handen te nemen.

## SAMENWERKING

Een tweede belangrijk thema in de discussies over de toekomst van het jeugdwerk is, luisterend naar een aantal innovatieve benaderingen, de samenwerking binnen de jeugdsector en de sectoroverschrijdende samenwerking in de samenleving. De dialoog tussen jeugdwerk, jeugdbeleid en jeugdonderzoek in de jeugdsector is zeer belangrijk, en dit wordt zowel in politieke documenten, zoals bijvoorbeeld documenten van de Raad van de Europese Unie, als in professionele documenten benadrukt. Deze materie lijkt nog precair en onstabiel, maar een aantal documenten wijst op het potentieel ervan.

## HERKENNING

Er is een debat gaande over de erkenning van jeugdwerk en wat er erkend moet worden, en deze discussie spitst zich toe op de bijdrage van jeugdwerk aan de samenleving. Dit houdt in dat de vraag gesteld moet worden hoe jeugdwerk en niet-formeel onderwijs kunnen worden erkend als professionele gebieden in het algemeen en hoe jeugdwerk kan worden gelegitimeerd als een beroep dat in staat is leerresultaten op te leveren en significante en maatschappelijk relevante lessen, uitdagingen en oplossingen te bevorderen.

Daarom hebben veel Europese instellingen besloten jeugdwerk en de formele, sociale en politieke erkenning ervan hoger op de politieke agenda te plaatsen, hetgeen door alle belanghebbenden in het veld wordt toegejuicht.

Toch lijkt het duidelijk dat de discussie over de bijdrage van jeugdwerk aan de samenleving in de toekomst moet worden voortgezet om het bewustzijn te vergroten en te verbreden, vooral bij beleidsmakers als politici, instellingen, deskundigen en autoriteiten op lokaal, regionaal, nationaal en Europees niveau.



## **Hoofdstuk 2: Het belang van sterkere samenwerkingsnetwerken tussen instellingen voor formeel en niet-formeel leren in de jeugdsector**

In het algemeen wordt ervan uitgegaan dat formeel leren plaatsvindt in scholen, opleidingsinstituten en aan hogescholen en universiteiten. Het heeft ook duidelijk gedefinieerde curricula en regels voor certificering. Niet-formeel leren daarentegen vindt meestal plaats buiten de formele onderwijsstelsels om en is vrijwillig.

Wij stellen een agenda voor het jeugdbeleid voor waarin leren in ruime zin wordt gedefinieerd, met aandacht voor de huidige ontwikkelingen in de curricula van het jeugdwerk, het beleid en de praktijk op het gebied van internationaal jeugdwerk en interculturele competentie, en om de samenwerking tussen formeel en niet-formeel onderwijs te verbeteren.

Formeel onderwijs en leren vormen de fysieke, intellectuele, emotionele en sociale kenmerken van een persoon op een evenwichtige manier. Bovendien leidt formeel onderwijs kinderen en jongeren op om kritisch denken en redeneervermogen te ontwikkelen, helpt het ze om goede burgers te worden, en verbetert het hun sociale status en onafhankelijkheid.

De huidige trends in de opleiding van jeugdwerkers bevorderen sectoroverschrijdende samenwerking tussen niet-formeel en formeel onderwijs en leren, en daarom is het van belang dat de samenwerkingsnetwerken tussen instellingen voor formeel en niet-formeel leren in de jeugdsector worden versterkt. Wij zien enerzijds een groeiende behoefte aan gekwalificeerde jeugdwerkers en anderzijds de constante behoefte van hogescholen, universiteiten en andere instellingen om hun onderwijsprogramma's aan te passen aan de behoeften van onze samenlevingen, hetgeen mogelijkheden biedt voor wederzijdse verrijking en vruchtbare samenwerking tussen dergelijke instellingen die het jeugdwerk in heel Europa bevorderen.

Het is een grote uitdaging om een platform voor interculturele samenwerking tussen instellingen voor hoger onderwijs en jeugdwerk te creëren, met als doel gezamenlijke toekomstprojecten op te zetten en jongeren voor te bereiden op de veranderende wereld van het werk, door ondernemend leren door middel van een proces van empowerment te bevorderen leren door middel van een proces van empowerment. De Europese Commissie pakt dit probleem al aan via haar strategische partnerschapsacties.



## **Hoofdstuk 3: Relevantie van interculturele competenties op de arbeidsmarkt**

---



Interculturele competenties zijn een waardevol bezit, en nog meer in een steeds meer geglobaliseerde wereld, waar de kans op interactie met mensen uit verschillende culturen en landen toeneemt, vooral in het beroepsleven.

Interculturele competenties zijn zoiets als een reeks noodzakelijke instrumenten die nodig zijn om enkele van de uitdagingen aan te gaan die diversiteit in onze hedendaagse samenlevingen met zich meebrengt. Zij zijn nodig om de uitdagingen van de huidige samenlevingen aan te gaan, diversiteit erkennend en de nadruk leggend op gemeenschappelijke en gedeelde elementen die verschillen overstijgen en positieve interactie en dialoog tussen mensen bevorderen.

Interculturele competenties zorgen voor het vermogen om effectief te functioneren in een cultureel diverse omgeving. Steeds vaker werken we in grote organisaties en kleine start-ups samen met mensen uit verschillende landen, met verschillende culturen, tradities en manieren van denken en doen.

De arbeidsmarkt toont dat werkgevers een zakelijke waarde erkennen in het aannemen van personeel dat effectief kan samenwerken met personen en organisaties met een andere culturele achtergrond. Bovendien staan organisaties waarvan de werknemers deze interculturele vaardigheden missen meer bloot aan problemen en risico's.

Interculturele vaardigheden zijn om verschillende redenen belangrijk en relevant voor de arbeidsmarkt. Ze geven werknemers niet alleen een beter begrip van hun werkplek en collega's, maar helpen hen ook zich aan te passen aan een nieuwe werkomgeving en cultuurschok te voorkomen, terwijl ze hun cultureel bewustzijn, kennis en praktische vaardigheden vergroten.

Intercultureel begrip gaat veel verder dan nadenken over onze eigen waarden en die van andere culturen: gedragspatronen, taal, het ontwikkelen van werkelijk respect en openheid voor anderen.

Op organisatorisch niveau creëert een inclusief team met interculturele competentie een gelukkige en gezonde werkomgeving, die een cultuur van saamhorigheid genereert. Dit betekent dat werknemers meer betrokken en gemotiveerd zullen zijn en nieuwe ideeën en innovaties zullen aandragen om het bedrijf te helpen slagen.

Als de geest zich openstelt voor een groeiend reflectief bewustzijn van onze eigen cultuur, kunnen we een meer vloeiende en internationale mentaliteit ontwikkelen. Daarin liggen de cognitieve vaardigheden van zelfbewustzijn en culturele kennis besloten, alsmede de affectieve vaardigheden van ruimdenkendheid en nieuwsgierigheid. Dit sluit goed aan bij de bredere vaardigheden die nodig zijn om een snel veranderende en volatiele wereld het hoofd te bieden.

Interculturele vaardigheden zijn een grote troef voor organisaties en teams. Vooral tegenwoordig verandert de arbeidsmarkt snel als gevolg van automatisering, technologische ontwikkelingen of bijvoorbeeld een wereldwijde pandemie, en zijn de werkomgevingen meer divers, zodat het belangrijk is zich snel aan te passen, open te staan voor andere perspectieven, bereid te zijn nieuwe dingen te leren en op passende wijze te kunnen communiceren met verschillende soorten personen en culturen.



## **Hoofdstuk 4: Waarom en hoe we internationaal jeugdwerk kunnen bevorderen**

Naast wat hierboven is gezegd over de relevantie van het bevorderen van jeugdwerk, is het bij het overwegen van betrokkenheid bij internationaal jeugdwerk, en de redenen daarvoor, van belang te kijken naar het effect van die betrokkenheid op jongeren, jeugdwerkers en organisaties. Dat effect blijkt op een aantal manieren, zoals competentieontwikkeling, professionele ontwikkeling, groter intercultureel bewustzijn en actieve deelname van jongeren.

Deelname aan internationale en interculturele uitwisselingen versterkt de ontwikkeling van persoonlijke vaardigheden, interculturele competentie en gevoeligheid en openheid voor andere culturen. Deelname aan internationaal jeugdwerk biedt jongeren de kans om nieuwe vaardigheden en competenties te verwerven die een belangrijke rol kunnen spelen in hun persoonlijke ontwikkeling, hen zelfs de kans bieden om buiten hun comfortzone te treden en hun horizon te verbreden, en tevens een belangrijke bijdrage leveren aan de persoonlijke en sociale ontwikkeling, waarden en overtuigingen op de proef stellen, acceptatie en begrip voor anderen creëren en de ontwikkeling van vaardigheden op een reeks competenties versnellen.

Bovendien ontwikkelen jongeren door dit soort ervaringen vriendschappen en banden, krijgen zij een gevoel van verbondenheid en doelgerichtheid en geven zij blijk van meer zelfvertrouwen en een groter bewustzijn van onze interculturele en diverse wereld.

Jongeren verwerven vaardigheden en competenties die bijdragen tot het openen van hoofden en harten en die hen motiveren om actieve en bijdragende leden van lokale en internationale gemeenschappen te worden. Interculturele ervaringen scheppen begrip voor verschillen en bevorderen de ontwikkeling van empathie. Deze ervaring in een ondersteunende leeromgeving kan ruimte creëren voor jongeren om anders en positiever over thuis, familie en vrienden na te denken, te observeren en te reflecteren.

Onderzoek heeft de waarde van leermobiliteit en het effect ervan op gemeenschappen aangetoond, waaronder het multiplicatoreffect en de manier waarop deelnemers van een internationale mogelijkheid waarschijnlijk naar huis terugkeren en met nieuw verworven competenties, waarden en kennis betrokken raken bij gemeenschapsactiviteiten en gesprekken. Dit vormt een voordeel voor de samenleving, vooral als het gaat om een grotere openheid en meer begrip voor culturele diversiteit.

De Europese Commissie bevordert een reeks projecten voor de jeugd die jongeren ook de ruimte en de mogelijkheid kunnen bieden om hun stem te laten horen en om kwesties te onderzoeken die hen aangaan, afgezien van het feit dat zij jongeren kansen bieden voor spannende nieuwe leerervaringen in combinatie met een leuke en dynamische leeromgeving, de kans om banden en vriendschap op te bouwen, meer zelfvertrouwen en een groter bewustzijn van een interculturele en diverse wereld.

Nadat een jongere aan een mobiliteitsactiviteit heeft deelgenomen, is diegene meer geneigd om in contact te blijven, betrokken te blijven en andere gemeenschapsinitiatieven te steunen. Ze delen ook nieuwe perspectieven en inzichten over zichzelf en anderen met hun leeftijdsgenoten en familieleden.

Deelname aan internationaal jeugdwerk via bijvoorbeeld Europese programma's kan daarom meerdere en veelzijdige voordelen hebben voor jongeren, jeugdwerkers, jeugdorganisaties en de bredere gemeenschap. Het onderkennen en in kaart brengen van het effect van een dergelijk engagement voor diverse belanghebbenden biedt een stevige basis om te overwegen of en waarom men zich met internationaal jeugdwerk gaat bezighouden.

Een reeks organisaties uit de jeugdsector bevordert initiatieven en helpt de lidstaten bij de ontwikkeling van hun beleid inzake jeugdwerk, door hen te adviseren over mogelijke strategieën en wetgeving die zullen leiden tot kwaliteitsvol jeugdwerk, en tot kwaliteitsonderwijs en -opleiding voor jeugdwerkers. En veel Europese instellingen en organisaties bieden geweldige opleidings- en uitwisselingsmogelijkheden door regelmatig internationale activiteiten te organiseren, zoals studiebijeenkomsten, seminars of cursussen, evenals uitwisselingsprogramma's voor jongeren en verschillende internationale projecten en ervaringen.

Om er een paar te noemen:

- SALTO.

<https://www.salto-youth.net/about/>

- COUNCIL OF EUROPE.

<https://www.coe.int/en/web/youth/youth-work>

- UNESCO. Youth Global Community.

<https://www.unesco.org/en/youth/global-youth-community>

- The International Cultural Youth Exchange (ICYE).

<https://www.icye.org>

- YEU International.

<https://yeu-international.org>

- IYF.

<https://iyfglobal.org>